

Aarhus
Symfoni
19/20 Orkester

Segerstam & Smetana

Mit fædreland

23. januar 2020 kl. 19.30
Symfonisk sal • Musikhuset Aarhus

PROGRAM

Bedřich Smetana (1824-1884)

Má vlast (1872-79)

- 1 Vyšehrad
- 2 Vltava (Moldau)
- 3 Šárka

40 min.

P A U S E

25 min.

Leif Segerstam (1944-)

Symfoni nr. 327 (2018)

Sinfonia piccolo, "More Tonechooseries in the Finnish Indian Summer 2018"

15 min.

Bedřich Smetana (1824-1884)

Má vlast (1872-79)

- 4 Z českých luhů a hájů (Fra Bøhmens skove og marker)
- 5 Tábor
- 6 Blaník

40 min.

Varighed i alt ca. 120 min.

MEDVIRKENDE

Leif Segerstam

DIRIGENT

Segerstams rolle som 1. gæstedirigent, de medfølgende koncertaktiviteter og indspilninger er gjort mulig med støtte fra Det Obelske Familiefond og Augustinusfonden

Jes Vang DESIGN & LAYOUT

Mit fædreland

af Christina Blangstrup Dahl

Smetana var en mand, der elskede sit fædreland – og sjældent er noget land skildret mere indfølt og hengivent end Bøhmen bliver det i Smetanas musik. Her er episke sagn, heltmodige riddere, majestætiske slotte, drømmende landskaber og onde møer – og alt sammen står det lyslevende i Smetanas toner.

Det samme, men i en helt, helt anden boldgade kan man sige om Leif Segerstam. Han dirigerer ofte sit fædrelands store komponister og får dem til at klinge, så landskaberne står lysende klart midt i koncertsalen. Hans egne symfonier er ligeledes et helt personligt landskab – med lige så personlige klange og ofte med navne, der er fyldt med ordspil og originalitet.

Til denne koncert byder vi på to musikalske landskaber – både højt mod nord og i hjertet af Bøhmen.

Smetana Má vlast (Mit fædreland), JB 1:12

Má Vlast betyder "mit fædreland", og suitens seks satser bliver næsten altid spillet sammen (altså lige bortset fra Moldau, der som bekendt er et hit, der kan spilles nårsomhelst). Men faktisk er de seks tonedigte skrevet som selvstændige værker mellem 1872 og 1879. Fædrelandskærlighed og nationalromantik var i den grad på mode i 1800-tallet,

og *Má Vlast* beskriver forskellige aspekter af komponistens elskede Bøhmen, hvad enten det er naturen, historien eller sagnene fra området.

Selv om værkerne er skrevet som selvstændige tonedigte har nogle af dem alligevel en logisk sammenhæng. De to første satser har således noget af det samme melodiske materiale, og den sidste sats starter der, hvor den næstsidsste sats slutter.

Første sats, **Vyšehrad**, er en beskrivelse af det berømte slot i Prag, hvor de tidligste tjekkiske konger residerede. Stykket blev skrevet på et tragisk tidspunkt i Smetanas liv. Mange kender historien om Beethoven, der langsomt mistede hørelsen. Men faktisk skete det samme for Smetana. Oven i købet meget hurtigt; han begyndte at høre en usædvanlig støj i juli 1874, og i oktober var han fuldstændig døv. Vysehrad er således den eneste sats i *Má Vlast*, som er skrevet, mens Smetana stadig kunne høre.

Temaet starter i harperne. Det er et instrument, der traditionelt blev spillet af sagnkongen Lumir, og her repræsenterer det slottet Vysehrad. Det er værd at notere sig dette tema, for det bliver også spillet i slutningen af Moldau – og til sidst, for at runde hele værket af, i slutningen af Blaník. Efter åbningstemaet beskriver Smetana slottets historie i en march, hvis

triumferende klimaks imidlertid bliver afbrudt af en række nedadgående toner, der symboliserer slottets fald. Så hører vi åbningstemaet igen – som en skygge af sig selv: Et slot i ruiner – eller en komponist uden høreelse?

Vlatava – eller Moldau, som satsen næsten altid kaldes på disse kanter – er afgjort et af Smetanas største hits. Og eftersom I sikkert allerede kender den, så lad os høre komponistens egen beskrivelse af værket: ”Værket beskriver Moldaus forløb fra to små kilder (den kolde og den varme Moldau), til de to strømme forenes til en enkelt bæk. Herefter løber floden gennem skove og enge, gennem landskaber, hvor en bonde fejrer sit bryllup og ungmøer danser kædedans i måneskinnet. Undervejs kommer stolte slotte, paladser og ruiner til syne på klipper. Moldau flyder gennem hastige strømfald, før den breder sig ud og flyder igennem Prag, forbi Vyšehrad og til sidst forsvinder majestætisk i det fjerne, hvor den løber ud i Elben.”

Det er så tjekkisk, som det overhovedet kan blive – og så havde Smetana i virkeligheden melodien fra Sverige! Eller rettere sagt: Begge sange bygger på en italiensk melodi fra renæssancen – så hvis ”Moldau” minder dig rigtig meget om den svenske folkemelodi ”Ack, Värmeland du sköna”, så hører du ikke helt forkert. Smetana boede for øvrigt i Göteborg i fem år, så måske har han ganske enkelt fået melodien direkte fra den svenske folkemelodi i stedet for fra den italienske original. Musik kender ingen grænser. Det bliver måske

endnu tydeligere når man ved, at også den israelske nationalsang bygger på samme melodi – gå selv hjem efter koncerten og hør, hvor ens de er.

Šárka var en kvindelig kriger fra det tjekkiske sagn ”Jomfruernes krig”. Hun binder sig selv til et træ som lokkemad og venter på at blive befriet af den noble ridder Ctirad. Ctirad bliver naturligvis omgående forelsket i hende, og det er ingen sag for Šárka at bedøve ham og hans kammerater med mjød fyldt med sovemiddel – hvorefter jomfruene kan overfalde og myrde de sovende mænd. Lidet heroisk historie – men tonedigtet er dramatisk og fuld af storladne og medrivende musik.

Efter den historie kan man godt bruge lidt idyl, og det leverer Smetana. ”**Z českých luhů a hájů**” betyder ”Fra Bøhmens skove og marker” – og det er præcis, hvad det er: En beskrivelse af det smukke tjekkiske landskab med storladne skove og en landsbyfest i fuld gang. Nogen egentlig handling har dette tonedigt ikke – og alligevel vækker det billeder af det Bøhmen, som Smetana (og en række af hans musikalske landsmænd) elskede så højt. Det er ikke til at sige, om Bøhmens landskaber virkelig er så særegne – eller om området blot har fostret umanerligt mange gode komponister. I hvert fald strømmer kærligheden til fædrelandet ud af Smetanas musik, ganske som den gør det hos Dvorák, Mahler, Janáček og mange andre.

Tábor er navnet på en by i det sydlige Bøhmen grundlagt af hussitterne (en

religiøs bevægelse i opposition til den katolske kirke), og temaet bygger på en hussitter-salme, ”I, der er Guds krigere”. Der er også noget krigerisk og bombastisk over musikken, der skildrer de revolutionære og glødende religiøse krigeres bønner, forberedelse til kamp og deres nederlag. På dette tidspunkt i Smetanas liv er hans helbred for øvrigt i hastig tilbagegang: Ikke bare er han døv, men han hører frygtelige lyde og bliver tiltagende mentalt medtaget (muligvis på grund af syfilis, om end diagnosen er usikker).

Tábor går næsten lige over i sidste sats. **Blaník** er et bjerg, hvor Sankt Václav og hans riddere ifølge sagnet sover. Som en variation af vores egen Holger Danske-myte vil denne hær af riddere vågne og hjælpe Bøhmen, hvis landet en dag skulle stå i våde. Satsen starter, hvor Tábor sluttede – med det bombastiske tema, der aldrig helt nåede frem til et klimaks i forrige sats. Her er det tredje linje af hussitter-salmen, der bliver citeret. I den originale salme havde denne linje teksten ”... så du med Ham altid vil være sejrrig” – en reference til den tjekkiske stat, som skal opstå. Musikkens marchagtige karakter går over i endnu en idyllisk pastorale – som en beskrivelse af landskabet omkring de sovende riddere. I en heroisk slutning vågner de sovende riddere, og vi hører både den hussitiske salme og harpetonerne fra starten af værket – som om sagnkongen Lumir selv er blevet vakt til live gennem musikken.

Má Vlast er mere end noget andet en indfølt kærlighedserklæring til Smetanas fædreland – men som eksemplet med

Moldau viser, så strækker god musik sig over landegrænser. Derfor kan værket også nydes af mange flere end de tjekker, der i dag bor i Bøhmen.

Segerstam **Symfoni nr. 327, Sinfonia piccolo, ”More Tonechooseries in the Finnish Indian Summer 2018”**

Leif Segerstam er en af de mest produktive nulevende nordiske komponister – en kæmpe ikke blot på scenen, men også som komponist. I skrivende stund har han skrevet 335 symfonier, men nu går programmet jo i trykken en hel uge før koncerten, så der kan være kommet flere til siden da. Han har ofte en intellektuel overbygning på sine værker: ”Musik er ikke det som klinger. Musik er hvorfor det som klinger, klinger som det klinger når det klinger.”

Hans symfonier er ofte ikke de store, strukturerede størrelser, som vi ellers forbinder med denne genre. Noderne er tit kun få sider lange – nummer 327 er således på blot fire sider – og giver ofte musikerne frihed til fortolkning. Symfonierne er også hurtigt skrevne, og derfor er det let at se et slægtsfællesskab mellem værkerne.

Segerstam bibringer musikverdenen både vildskab og vidunder, og man skal af og til holde tungen lige i munden, når han beretter om baggrunden for sine værker. Aftenens symfoni er en af de nyeste af slagsen i hans omfattende værkoversigt, og vi kan således præsentere intet mindre end en verdenspremiere på værket i aften.

Leif Segerstam er som bekendt også dirigent, og en slagkraftig en af slagsen. Derfor er det interessant, at mange af hans symfonier faktisk er skrevet til at blive spillet uden dirigent efter det, der kaldes det aleatoriske princip – at musikken er overladt til tilfældigheder. Han er således på mange måder en grænseløs musiker og menneske – blot ikke i ar-

bejdet med orkestret, hvor han besidder en indsigt og en professionalisme, som gør ham til en af musikernes foretrukne dirigenter. Nogle mener ligefrem, at man kan høre det på klangen i Aarhus Symfoniorkester, når Leif står på podiet. Det vil vi overlade til jer at afgøre i aften.

Leif Segerstam DIRIGENT

Leif Segerstam er født i 1944. Han er uddannet på Sibelius akademiet som violinist, pianist og dirigent. Efterfølgende har han studeret direktion på Julliard School of Music i New York.

Listen af orkestre Segerstam har været tilknyttet er alenlang. Bl.a. har han været chefdirigent for Helsinki Filharmonikerne, DR Symfoniorkester og det østrigske radioorkester, samt gæstedirigent for orkestre som Chicago Symphony og Los Angeles Filharmonikerne. Han er professor ved Sibelius akademiet i direktion – og listen af prominente elever er, ikke overraskende, også lang.

Den fuldfede romantiske orkesterklang, det nye og det nordiske står Leif Segerstams hjerte nær. Det afspejles tydeligt af en lang liste af indspilninger: Referenceindspilninger af det nordiske standardrepertoire – Jean Sibelius' og Carl Nielsens symfonier – overdådigt

perspektiveret af ny orkestermusik af finnen Einjuhani Rautavaara, svenskerne Karl-Birger Blomdahl, Allan Petterson og danske Per Nørgård. Dertil indspilninger af klassikerne Brahms, Mahler, Schnittke, Corigliano, m.fl. Alt sammen præget af stor musikalsk indsigt og smittende livskraft.

Udover sin rolle som dirigent er Leif Segerstam en komponist med et svimlende antal orkesterværker på CV'et – i skrivende stund 335 symfonier – og ikke overraskende har han også modtaget Nordisk Råds Musikpris (1999) for sit utrættelige virke for Nordisk musik.

I 2018 skrev Segerstam en treårig kontrakt med Aarhus Symfoniorkester om stillingen som 1. gæstedirigent, og publikum kan se frem til en række intense og medrivende koncerter i løbet af de tre sæsoner, Segerstam er i Aarhus.

Flydende musik – Smetanas Moldau

Musikken og floden flyder i Smetanas symfoniske tonedigt *Moldau* - og bugter sig videre ind i det billedrige hovedværk *Má vlast* ("Mit fædreland").

Tidl. musikchef Leif V. S. Balthersen tager et analytisk dyk ned i Moldaus vande i sin seneste artikel på vores hjemmeside under "Baggrundshistorier".

WWW.AARHUSSYMFONI.DK

KONCERTBESÆTNING

VIOLIN I

Ian van Rensburg
Cristian Chivu Ivan
Johanna Tolvanen
Hanne Holt Nielsen
Thea Clemson Andersen
Todd Cadieux
Katrin Djordjevic Sønnichsen
Matthias von Niessen
Matthias Gahl
Nadia Kornilova
Hayato Ishibashi
Lada Fedorova, assistent

VIOLIN II

Sarah Foldager
Birgitte Bærentzen Pihl
Marta Wisniowska
Erik Søndergaard Jensen
Vibeke Lund Nielsen
Charlotte Hald Lauridsen
Søs Nyengaard
Pernille Jönsson Nüchel
Jens Astrup
Peter Clemson Steensgaard, kontrakt
Leevi Rosin, assistent

BRATSCH

Luminita Marin
Christine Hagge Larsen
Nikolaj Lind Pedersen
Lars Kvist
Lise Pehrson
Eva Paulin
Ático Razera
Patrick Rutland, assistent

CELLO

Eugene Hye-Knudsen
Brian Friisholm
Jens Lund Madsen
Ananna Lützhøft
Chiao-Hui Hwang
Else Anker-Møller, assistent

KONTRABAS

David Møllfattrick
Erik B. Higgins
Christian Jørgensen
Frank Christensen
Poul Erik Jørgensen

FLØJTE

Lena Kildahl Larsen
Toril Vik
Judith Wehrle

OBO

Oliver Nordahl
Malene Bjerg Poulsen
Linnea Westblom, kontrakt

KLARINET

Vibeke Kærsgaard Lembcke
Kristian Flagstad
Leah Aksnes, kontrakt

FAGOT

Justin Sun
Eric Beselin

HORN

Flemming Aksnes
Jari Kamsula

Carsten Adrian
Klaus Gottlieb
Hayley Tonner, assistent

TROMPET

Kim Hansen
Anders Kildahl Larsen
Martin Schuster

BASUN

Marek Stolarczyk
Fabrice Godin

BASBASUN

Jens Vind

TUBA

Jonathan Borksand Hanke

PAUKER

Nikolai Petersen, kontrakt

SLAGTØJ

Anders Lynghøj
Thomas Hamilton, assistent
Klaes Nielsen, assistent

HARPE

Joost Scheling, assistent
Vibeke Franck, assistent

KLAVER

David Strong, assistent
Leif Segerstam

Vær med til at støtte

Aarhus Symfoniorkester

bliv medlem af
Aarhus Symfoniorkesters Venner

Medlemskab giver
fri adgang til særlige
prøver/generalprøver,
gratis medlemsblad
samt uvurderlig støtte
til byens orkester.

Meld dig ind på
www.asov.dk

eller ved henvendelse til formand
Tove Christensen, dr. med.
asov.tc@gmail.com

Husk at
venneforeningen holder
gratis optakt for alle før
hver torsdagskoncert.

Se programmet på
www.asov.dk

Optaktsholder 27/2:
Matthias von Niessen, første-
violinist i Aarhus Symfoniorkester

God fornøjelse!

Bare koncentrer dig om musikken

Bagefter skal vi nok opdatere dig med de **vigtigste nyheder**

Jyllands-Posten

SYMF^oBUSINESS

• ET UNIKT PARTNERSKAB
PÅ TVÆRS AF SYMFONI,
UDVIKLING & ERHVERV —

SymfoBusiness er et kulturfremmende værdipartnerskab og et direktørnetværk — samt et berigende oplevelsestilbud for alle ansatte i de virksomheder, som samarbejder med Aarhus Symfoniorkester.

Ved at tegne et årligt medlemskab og blive partner støtter man direkte orkestrets vision om at blive byens — og landsdelens — fjerde store internationale kulturinstitution, i liga med Moesgaard, Den Gamle By og ARoS.

Som *SymfoBusiness*-partner er man derudover garanteret et skræddersyet koncertforløb med indlagte middage, rejse

og foredrag, der tager medlemmerne helt ind i musikken — og bagom den.

Det er et forløb, der til fulde udnytter orkestrets professionelle kompetencer for sammenspil, organisering og inspiration — både som det kommer til udtryk i arbejdet på scenen og i alt det, der foregår før publikum lytter med.

Interesserede virksomheder og ledere kan kontakte Administrations- og spon-sorchef Thorkild Andreasen

thorand@aarhus.dk • 41 85 68 51

SYMFOBUSINESS PARTNERE 2020

SÆRLIGE GIVERE

- Salling Fondene
- Stibo-Fonden
- Per og Lise Aarsleffs Fond

PLATINPARTNERE

- Bjerres Bureau
- Danske Bank
- Kammeradvokaten / Advokatfirmaet Poul Schmith
- Kaufmann
- PwC
- Schouw & Co
- Vola

Bliv fadder

Kontakt os på tlf. 89 40 90 90 / symfoni@aarhus.dk

Aarhus Symfoniorkesters Fond består af individuelle fadderskaber fordelt på fonde, virksomheder og privatpersoner. Den selvstændige fond støtter orkestrets arbejde ved tilskud til instrumenter, turnéer, CD-indspilninger og lignende.

- » A. Enggaard A/S
- » Advokaterne i Jyllandsgården A/S
- » Alice Madsen
- » Arkitektfirmaet C.F. Møller A/S
- » AVK Holding
- » Barslund A/S
- » Bech-Bruun
- » Bendt Almvig, arkitekt maa.
- » BoostPLM
- » BRANDT Revision & Rådgivning
- » BRANDT Revision & Rådgivning, personaleforeningen
- » CHD Holding A/S
- » Comwell Aarhus
- » Damstahl a/s
- » Dansk Erhvervsprojekt A/S
- » Dansk Musiker Forbund
- » Danske Andelskassers Bank
- » Ebbe Juul Holding ApS
- » Ennova A/S
- » Fa. Benny Rasmussen
- » FO-Aarhus
- » Gorrissen Federspiel
- » Gurli og Knud Pedersens Fond
- » Holst, Advokater
- » INTERLEX Advokater
- » Juhl-Sørensen Pianohandel
- » Jyske Bank
- » Keld T. Lauritsen Holding APS
- » Kjeld Sachmann
- » Kosan Gas A/S
- » La Scala, Danas Plads
- » Linc Holding A/S
- » MEGAGROUP Holding Aps
- » Middelfart Sparekasse
- » Niras
- » Nordea
- » Nykredit
- » PDS Holding A/S
- » Per Aarsleff Holding A/S
- » Pressalit A/S
- » PricewaterhouseCoopers
- » Schouw & Co A/S
- » Stantræk A/S
- » Steffen Ebdrup Invest aps
- » Stibo A/S
- » Stibo Ejendomme A/S
- » Stibo-Fonden
- » Stibo Holding A/S
- » Stormagasinet Salling
- » Støtteforeningen FHH
- » SYDBANK
- » Todbjerg Busser A/S
- » torbenbrandi – projektudvikling
- » Vilhelm Kiers Fond
- » Wollebi Holding Aps
- » AAKJAER Landinspektør
- » Aarhus Oliefabriks Fond
- » Aarhus Stiftstidendes Fond
- » Aarhus Symfoniorkesters Venner
- » Aarhus Universitets Forskningsfond

A photograph of Chick Corea, an older man with curly grey hair, smiling broadly while sitting at a piano. He is wearing a dark bomber jacket over a white collared shirt. The background is dark with some wooden paneling. In the top right corner, there is a circular logo with a stylized musical note.

Life
is live

K O N C E R T

Chick Corea

Solo piano from Monk to Corea

24. FEB · STORE SAL

Billetsalg: tlf. 8940 4040 · Musikhusetaarhus.dk
Restaurantbestilling: johanr.dk · tlf. 2230 0092

musikhuset
aarhus